

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ПОСІВУ І ВИРОЩУВАННЮ НАРКОТИКОВІСНИХ РОСЛИН

Калюжний О. М.

У статті вивчено міжнародний досвід запобігання та протидії незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин. За результатами аналізу досвіду Америки, окремих країн Азії, низки європейських країн та інших держав виокремлено позитивний досвід представлених держав у втіленні на практиці заходів запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин. Визначено, що досвід міжнародних партнерів у запобіганні незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин може стати корисним інструментом для України у розробці надійної, ефективної та дієвої стратегії запобігання цьому суспільно небезпечному явищу. У сучасних умовах кримінальні правопорушення у сфері незаконного посіву та вирощування наркотиковмісних рослин стають серйозною загрозою не лише для всесвітньої безпеки, але й для нормального функціонування окремих держав. Аналіз кримінально протиправних діянь такої категорії, які вчиненні у нашій країні за останній період часу, показав, що існуючі заходи щодо їх запобігання не можуть вважатися належно ефективними. Організовані групи, злочинні організації та особи, які займаються незаконним посівом та вирощуванням наркотиковмісних рослин, використовують різноманітні стратегії, щоб уникнути притягнення до кримінальної відповідальності. У результаті чого необхідно розглянути та впроваджувати інноваційні, більш ефективні підходи до протидії цьому кримінальному правопорушенню на території України. Важливу роль у процесі модернізації та інтеграції заходів запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин відіграє міжнародний досвід запобіжної діяльності щодо такого виду кримінальних правопорушень. Наголошено, що впровадження позитивних профілактичних практик дозволить створити ефективну систему, спрямовану на протидію незаконному вирощуванню наркотиковмісних рослин, що в свою чергу сприятиме забезпеченню безпеки та порядку в суспільстві.

Ключові слова: незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин, міжнародний досвід, наркотична злочинність, незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин, запобігання.

Kaliuzhnyi O. M. International experience in preventing and combating the illicit sowing and cultivation of drug-containing plants

The article examines the international experience of preventing and countering the illegal sowing or growing of narcotic plants. Based on the results of the analysis of the experience of the America, certain countries of Asia, a number of European countries and other states, the positive experience of the represented states in measures to prevent the illegal sowing and cultivation of drug-containing plants, embodied in practice, was singled out. It was determined that the experience of international partners in preventing the illegal sowing and cultivation of narcotic plants can become a useful tool for Ukraine in developing a reliable, effective and efficient strategy to prevent this socially dangerous phenomenon. In today's conditions, criminal offenses in the field of illegal sowing and cultivation of narcotic plants become a serious threat not only to global security, but also to the normal functioning of individual states. In today's conditions, criminal offenses in the field of illegal sowing and cultivation of narcotic plants become a serious threat not only to global security, but also to the normal functioning of individual states. The analysis of criminally illegal acts of this category, committed in our country in the last period of time, showed that the existing measures for their prevention cannot be considered sufficiently effective. Adaptation and application of foreign experience in the field of prevention of illegal sowing or cultivation of drug-containing plants on the territory of Ukraine requires a selective and careful approach. An important role in the process of modernization and integration of measures to prevent the illegal sowing and cultivation of drug-containing plants is played by the international experience of preventive activities regarding this type of criminal offenses. It was emphasized that the implementation of positive preventive practices will allow creating an effective system aimed at combating the illegal cultivation of drug-containing plants, which in turn will contribute to ensuring safety and order in society.

Key words: illegal planting or cultivation of narcotic plants, international experience, drug crime, illegal circulation of narcotic drugs and psychotropic substances, prevention.

Постановка проблеми. У сучасних умовах кримінальні правопорушення у сфері незаконного посіву та вирощування наркотиковмісних рослин стають серйозною загрозою не лише для всесвітньої безпеки, але й для нормального функціонування окремих держав. Аналіз кримінально протиправних діянь такої категорії, які вчиненні у нашій країні за останній період часу, показав, що існуючі заходи щодо їх запобігання не можуть вважатися належно ефективними. Організовані групи, злочинні організації та особи, які займаються незаконним посівом та вирощуванням наркотиковмісних рослин, використовують різноманітні стратегії, щоб уникнути притягнення до кримінальної відповідальності. У результаті чого необхідно розглядати та впроваджувати інноваційні, більш ефективні підходи до протидії цьому кримінальному правопорушенню на території України.

Важливу роль у процесі модернізації та інтеграції заходів запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин відіграє міжнародний досвід запобіжної діяльності щодо такого виду кримінальних правопорушень. Нині більшість високорозвинених країн світу мають значні досягнення у сфері запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин. Лише міжнародний обмін досвідом, міждержавна координація зусиль, оперативне реагування та розробка спільних стратегій, що базуються на вивченні найкращих практик та інновацій, дадуть можливість розробити рекомендації для вітчизняної системи запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин.

Адаптація та застосування зарубіжного досвіду у сфері запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин на території України потребує вибіркового і ретельного підходу. Важливо враховувати ті практики, які можуть бути інтегровані в українські реалії, узгоджуючи їх з конституційними принципами і соціально-економічним потенціалом держави. Такий підхід дасть змогу використовувати максимально корисний досвід та ефективно впроваджувати заходи, які спрямовані на запобігання наркотичній злочинності, зберігаючи при цьому відповідності їх умовам і потребам українського суспільства.

Цією проблематикою займалася низка вітчизняних і зарубіжних вчених, а саме: А. В. Андрушко, А. М. Бабенко, В. С. Батиргарєєва, А. Б. Блага, А. А. Габіані, В. В. Голіна, Б. М. Головкін, В. К. Грищук, І. М. Даньшин, С. Ф. Денисов,

Т. А. Денисова, О. М. Джужа, М. В. Корнієнко, В. Я. Конопельський, О. В. Мазуренко, Е. В. Расюк, С. П. Рашевський, В. М. Смітєнко, Є. В. Фесенко, В. І. Шакур, І. М. Чекмарьова та багато інших. Поміж з цим, проблема запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні з огляду на сучасні виклики залишається не вирішеною.

Мета статті полягає у аналізі міжнародного досвіду протидії незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин.

Основний текст. Найбільш актуальним, на нашу думку, є досвід Америки, держав членів Європейського Союзу, деяких країн Азії та інших держав світу. Незважаючи на різну історію, традиції та звичаї, ці країни між собою схожі використанням вдалих інструментів, які покликані забезпечувати максимальну дієвість та комплексність заходів у протидії наркотичній злочинності, у тому числі й незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин.

Найжорсткіші заходи у запобіганні та протидії наркотичній злочинності застосовуються у Малайзії, Ірані, Сінгапурі, Пакистані, Китаї тощо. У цих державах стратегія ведеться шляхом суворого контролю, включаючи смертну кару, і законодавство, особливо те, яке стосується наркотичних ділків, є максимально жорсткее. Наприклад, в Сінгапурі у 2023 році було страчено особу чоловічої статі за пособництво у торгівлі понад 1 кг канабісу, що у два рази перевищує поріг для страти [1]. За останні роки в Ірані за незаконний обіг наркотиків було страчено понад тисячу осіб. У Гонконзі, регіоні, який особливо постраждав від наркобізнесу, передбаченого довічне ув'язнення для осіб, виявлених у торгівлі наркотичних речовин. У Китайській Народній Республіці норми, що спрямовані на запобігання незаконному обороту наркотичних засобів, визначені у кримінальному законодавстві. Китайський Кримінальний Кодекс містить одинадцять статей, спрямованих на протидію злочинності наркотичної спрямованості, які входять до параграфу № 7 «Злочини, пов'язані з контрабандою, продажем, транспортуванням та виготовленням наркотиків» глави 6 «Злочини проти порядку громадського управління». Відповідно до статті 348 Кримінального Кодексу Китаю відповідальність настає за незаконне володіння опіумом у кількості понад 1000 г, героїном або метілфеніламіном у кількості понад 50 г або іншими наркотиками у великому обсязі і передбачає позбавлення волі на строк понад сім років або довічне позбавлення волі [2, с. 193].

За даними Управління з наркотиків та злочинності Організації Об'єднаних Націй, Сполучені Штати Америки досягли найбільших успіхів у протидії незаконному обігу наркотиків. Протягом останнього десятиліття кількість наркоспоживачів в США зменшилася вдвічі. Заслуговує на увагу той факт, що в країні була виявлена дійсно загальнонаціональна воля в боротьбі з наркотиками, що включає спільні зусилля урядових та неурядових структур. Основними аспектами цієї ініціативи є розробка довгострокових стратегій, активне міжнародне співробітництво для запобігання поширенню наркотиків на територію США та залучення найбільш впливових політичних і громадських діячів до антинаркотичної кампанії [2, с. 194].

Досвід США щодо запобігання наркотичній злочинності охоплює широкий спектр стратегій та заходів, які включають в себе законодавчі, освітні, реабілітаційні та інші ініціативи. Представимо деякі ключові аспекти цього досвіду: 1) *Законодавчі заходи*. У деяких штатах впроваджені зміни до законодавства, що стосується наркотиків, зокрема щодо зменшення обтяжливих покарань за незначні наркотичні злочини. Окремі штати легалізували медичне та рекреаційне вживання конопль для зменшення негативних наслідків незаконного обігу; 2) *Превентивні заходи*. Проведення національних та регіональних кампаній для підвищення обізнаності про небезпеку наркотичних речовин та їх вплив на здоров'я; 3) *Лікування та реабілітація*. Застосування моделі лікування замість покарання для осіб із проблемами наркотичної залежності. Надання послуг та програм для осіб, які зазнали впливу наркотичних засобів, для полегшення їхнього повернення до суспільства; 4) *Поліцейські стратегії*, що включають співпрацю з громадою, а також превентивні патрулювання і контроль над вуличними торговцями для зменшення обігу наркотиків [3].

Федеральне бюро розслідувань Сполучених Штатів у співпраці з Європолом та компетентними органами 16 країн Європи, Північної Америки та Австралії провело міжнародну поліцейську операцію за допомогою платформи з криптографічним захистом Anom, яка була під негласним управлінням Бюро. Для припинення діяльності злочинних організацій, які стали активніше використовувати платформи зашифрованого зв'язку з незаконною метою, було проведено операцію «Троянський щит» та сформовано оперативно-тактичну групу «Грінлайт». В результаті цієї операції до червня 2021 року було здійснено понад 800 арештів та

вилучено понад 8 т кокаїну, 22 т канабісу та смоли канабісу, 2 т амфетаміну та метамфетаміну та 6 т прекурсорів синтетичних наркотиків. Крім того, завдяки перехопленню 27 млн повідомлень на платформі Anom правоохоронці отримали найважливіші оперативні дані, в результаті чого стало відомо про функціонування злочинних груп, які займаються великомасштабною контрабандою наркотиків [4], в тому числі і рослинного походження, адже, як загальновідомо - канабіс, кокаїн, опій і ряд інших наркотиків та психотропів виробляється саме із сировини рослинного походження.

У грудні 2020 року уряд Перу затвердив нову десятирічну національну антинаркотичну стратегію. Постійний нагляд за її реалізацією здійснюватиме Національна комісія з питань розвитку та налагодження життя без наркотиків. До пріоритетних напрямів стратегії належать зміцнення інституційної та соціально-економічної бази, скорочення незаконного виробництва та обігу наркотиків у стратегічних зонах та зниження рівня споживання наркотиків серед уразливих груп населення [4].

У Республіці Венесуела діє указ № 4432. Відповідно до цього указу Національне управління боротьби з наркотиками було перетворене на Національне наглядове відомство з боротьби з наркотиками. Новий орган займається розробкою та реалізацією державної політики і стратегій протидії незаконному обігу та незаконному споживанню наркотиків. Указ був прийнятий у рамках реформи конституційного закону країни про наркотики 2010 року, яка була розпочата в 2019 році з метою розширення можливостей правоохоронних органів та компетентних антинаркотичних органів з урахуванням змін та нових тенденцій у діяльності, пов'язаними з наркотиками. Реформа передбачає створення спеціальних командувань для боротьби з незаконним обігом наркотиків у районах, зайнятих організованими злочинними групами [4].

У грудні 2020 року Рада Європейського Союзу затвердила Стратегію Європейського Союзу щодо наркотиків на 2021-2025 роки. У червні 2021 року Рада затвердила план дій, у якому визначено відповідні заходи, показники та терміни та зазначені установи, відповідальні за реалізацію стратегії за допомогою: а) вирішення проблеми незаконного обігу наркотиків шляхом скорочення пропозиції наркотиків; б) охорони здоров'я людей шляхом посилення уваги до профілактики та охоплення населення лікувальною допомогою та послугами з догляду; с) усунення згубних наслідків вживання наркотиків [4].

Розвинений комплекс заходів запобігання наркотичній злочинності, у тому числі й незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин, мають Скандинавські країни. За оцінками ООН, ці країни відзначаються високим рівнем здоров'я, їхня соціальна політика, у тому числі й шляхи вирішення проблем з наркотиками, заслуговує на глибокий аналіз. Наприклад, у Швеції багато років успішно функціонував Національний проект у рамках боротьби з наркозалежністю. Його цілі полягали у: активному проведенні профілактичних заходів, спрямованих на зниження рівня вживання наркотиків у дитячому середовищі, з широким залученням до вирішення цього завдання громадянського суспільства, громадських організацій та батьків; ефективному подоланні наркотичної залежності та подальшому обмеженні доступу до наркотичних та нарковмісних речовин; забезпеченні доступу наркозалежних до висококваліфікованого медичного обслуговування в будь-якому регіоні країни; широкому використанні міжнародного досвіду боротьби з наркотиками [5].

Проект передбачав посилену орієнтацію на зниження попиту на наркотики у населення шляхом здійснення більш координованих заходів на локальному, регіональному та національному рівнях. Для цього уряд призначав Координатора національного проекту боротьби з наркотиками. Уряд надав додаткові ресурси для розвитку політики локального запобігання, у тому числі гранти, які могли використовуватися на розробку заходів щодо запобігання, включаючи найм локальних координаторів. У результаті більшість муніципалітетів у Швеції мають нині таких координаторів, які виконують свої обов'язки, виходячи зі шведської моделі суспільного здоров'я та заходів щодо запобігання вживанню наркотиків, заснованих на моделі інтегрованого суспільства. Координатори стали агентами, які сприяють мобілізації суспільства на всіх рівнях у досягненні однієї мети: зниження вживання наркотиків у суспільстві. Крім того, призначенням Координаторів шведський уряд досяг ще одного дуже важливого результату: абстрактні політичні заходи стали «персоніфікованими». Цього не вистачало у шведській політиці до ухвалення проекту [5].

З метою координації та підвищення ефективності профілактичних заходів у боротьбі з незаконним обігом наркотиків, у тому числі незаконним посівом або вирощуванням рослин, що містять наркотичні речовини на національному рівні, пропонуємо ознайомитися з досвідом Маврикію

в цій сфері. Основним інструментом протидії наркозлочинності на Маврикії є Акт про небезпечні наркотики № 41/2000. Цей закон регулює відносини у сфері контролю за небезпечними наркотиками, визначає порушення у наркотичній сфері та базується на попередніх законодавчих актах Маврикію та міжнародних правових актах, таких як Єдина конвенція ООН про наркотичні засоби 1961 року, Конвенція ООН про психотропні речовини 1971 року та Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотиків і психотропних речовин 1988 року [6].

Метою цього акту є консолідація законодавчих положень у сфері заборонених наркотичних та психотропних речовин з метою забезпечення більш ефективного контролю над наркотиками. Закон також спрямований на лікування наркоманії, запобігання, виявлення та припинення незаконного обороту наркотиків, запобігання відмиванню грошей, пов'язаних з наркотиками на Маврикії. Крім того, він передбачає притягнення до відповідальності торговців наркотиками, арешт активів осіб, які стали об'єктом відповідальності через наркотичні речовини, та визначає міри відповідальності за серйозні порушення, пов'язані з наркотиками. Також встановлюється відповідальність за подання неправдивих показань у справах, пов'язаних з наркотиками [7, с. 280].

У березні 2021 року уряд Мальти опублікував концептуальний документ про канабіс, покликаючи сприяти зміцненню правової бази «відповідального вживання канабісу». Основні пропозиції включають декриміналізацію зберігання канабісу об'ємом до 7 г (замість 3,5 г) та дозвіл вирощувати до чотирьох рослин для особистого споживання. У документі також пропонується створити спеціальний державний орган, відповідальний за всі питання, пов'язані з канабісом, а також провести просвітницьку кампанію та навчання посадових осіб служб допомоги, якщо ці пропозиції будуть ухвалені [4].

Політика Австрії щодо незаконного обігу наркотичних засобів є цікавим прикладом для України. Остання передбачає впровадження різноманітних заходів, організованих як державними, так і недержавними установами, і спрямована, передусім, на попередження наркоманії за принципом «Терапія замість покарання для наркозалежних осіб». Стратегічна політика Австрії у сфері запобігання наркозалежності має такі основні цілі [8, с. 40]:

1) *Мінімізація негативних наслідків вживання наркотичних речовин:*

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

- проведення превентивних заходів для запобігання вживання психотропних і наркотичних речовин;

- здійснення заходів із повернення наркозалежного до нормального життя, включаючи консультування, терапію, реабілітацію та соціальну і професійну реінтеграцію;

2) *Забезпечення спрямованості соціальної та охорони здоров'я на потреби залежних людей:*

- реалізація концепції «людина в центрі стратегічної політики з протидії наркозалежності»;

- спрямування системи охорони здоров'я та соціальної системи на потреби залежних осіб, включаючи тих, хто має хронічну залежність;

3) *Піклування про зміцнення здоров'я та збереження зв'язку залежних осіб з суспільним життям:*

- Здійснення заходів для підтримки фізичного та психічного здоров'я залежних осіб;

- Сприяння збереженню їхнього зв'язку зі суспільством;

4) *Надання можливості наркозалежним вести самостійне та осмислене життя:*

- інтеграція та реінтеграція наркозалежних на ринку праці;

- здійснення заходів, спрямованих на нормальне співіснування наркозалежних з іншими соціальними верствами.

Підхід Австрії може слугувати важливим джерелом для розробки подібних стратегій в Україні, спрямованих на подолання проблем наркозалежності та забезпечення інтеграції залежних осіб у суспільство.

Угорщина визначає всі правоохоронні заходи щодо протидії наркобізнесу в єдиному законі, спрямованому на підвищення ефективності цієї діяльності. Цей підхід передбачає кодифікацію всіх аспектів боротьби з наркотичним бізнесом для забезпечення системності та координації заходів. Додаткові повноваження для правоохоронних органів, спрямовані на ефективну протидію наркобізнесу, можуть включати оперативну-розшукові заходи та інші спеціальні повноваження. Поширюється практика застосування «європейського ордеру на арешт», що свідчить про зусилля в удосконаленні механізмів міждержавної правової допомоги в рамках Європейського Союзу. Удосконалення інших механізмів надання міждержавної правової допомоги може включати уніфікацію практики проведення контрольованих поставок, що є важливим інструментом в розслідуванні наркобізнесу. Зокрема, це може включати заходи, спрямовані на піддавання під контроль

працівників під прикриттям до злочинних угруповань для отримання інформації та забезпечення безпеки оперативних заходів. Одним із важливих аспектів є також захист свідків, який може включати в себе розробку та впровадження ефективних програм забезпечення безпеки для тих, хто вирішив свідчити проти наркобізнесу. Це може сприяти створенню більш безпечного та захищеного середовища для тих, хто вирішив взяти участь у справедливому судочинстві проти злочинних угруповань [9, с. 21].

У Нідерландах існує унікальна політика щодо наркотичних речовин, яка призначена для забезпечення гнучкого й обґрунтованого підходу до проблеми. Основні принципи цієї політики визначаються наступним чином [10, с. 84]:

1) *Декриміналізація наркотиків:*

- вживання наркотичних речовин вважається проблемою громадської охорони здоров'я, а не кримінальним правопорушенням;

- основний акцент робиться на підході з позиції охорони здоров'я, що сприяє зменшенню негативних наслідків вживання наркотиків для особистого здоров'я;

2) *Регуляція опіумним законом:*

- чіткий поділ наркотиків на важкі та легкі категорії;

- різниця між караним та некараним вживанням заборонених речовин;

- вживання, обіг, виготовлення, продаж і ввезення важких наркотиків карається відповідно до законодавства;

3) *Легалізація легких наркотиків в певних випадках:*

- зберігання і вживання легких наркотиків, хоча й нелегальні, в деяких випадках не карається і розглядається як проступок;

- контроль держави над обігом легких наркотиків для забезпечення безпеки та попередження негативних наслідків вживання.

Ця політика дозволяє Нідерландам взяти під контроль проблему наркотиків, враховуючи не лише кримінальний аспект, але й здоров'я та соціальні наслідки. Запровадження гнучкої системи, яка дозволяє реагувати на конкретні ситуації, може слугувати цікавим досвідом для інших країн, включаючи Україну, у пошуку раціональних та ефективних підходів до проблеми наркозалежності [10, с. 84].

У 2021 році Хорватія завершила розробку нової національної стратегії та плану дій щодо боротьби із залежностями на період 2021-2030 років. У світлі останніх тенденцій і труднощів нова стратегія

охоплює всі види залежності, зокрема пристрасть до вживання психоактивних речовин, алкоголю, тютюну та наркотиків [4].

В Японії існує складна структура органів та бюро, спрямованих на боротьбу з наркотичними речовинами та забезпеченням охорони здоров'я населення. Національна система включає в себе наступні органи та бюро [11, с. 73]:

1) *Бюро з питань політики у сфері охорони здоров'я («The Health Policy Bureau»)*: підпорядковується Міністерству охорони здоров'я праці та добробуту Японії; функції включають моніторинг наркоситуації та проведення превентивних заходів у сфері охорони здоров'я;

2) *Бюро фармацевтичної та харчової безпеки («The Pharmaceutical and Food Safety Bureau»)*: також підпорядковується Міністерству охорони здоров'я праці та добробуту Японії; складається з відділу відповідності та боротьби з наркотиками («Compliance and Narcotics Division»), який здійснює контрольні функції щодо випробування та державної сертифікації якості лікарських наркотичних засобів; відповідає за контроль обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, конопі, опію й стимуляторів.

Ця система дозволяє владі взаємодіяти зі сферою охорони здоров'я та фармацевтики для ефективного контролю над обігом наркотичних речовин і забезпеченням якості лікарських препаратів. Органи та бюро взаємодіють для проведення комплексних заходів боротьби з наркотиками та підтримання загальної охорони здоров'я населення.

У листопаді 2021 року Таїланд опублікував новий Антинаркотичний кодекс, який об'єднав 24 законодавчі акти про наркотики в єдиний закон. Новий кодекс підготовлений у рамках реформи національної системи наркотичного контролю, спрямованої на впровадження охорони здоров'я та вирішення проблеми перевантаженості тюремної системи. Реформа передбачає передавання питань лікувально-реабілітаційної наркологічної допомоги у ведення Міністерства охорони здоров'я. Крім цього, реформа забезпечує пропорційність покарання за кожний наркотичний злочин: скасовано мінімальне покарання за незначні наркозлочини та передбачено зняття судимості з наркоспоживачів, які добровільно проходять курс лікування наркозалежності. Комітет з контролю над наркотиками наділяється повноваженнями визначати території для вирощування наркотиковмісних рослин, вирішувати питання виробництва наркотичних засобів та сприяти проведенню

заходів щодо зниження шкоди в наукових та дослідницьких цілях [4].

Висновки. Отже, досвід провідних країн світу у запобіганні незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин вміщує у собі найбільш результативні та всебічно виважені заходи. Аналіз досвіду Америки, окремих країн Азії, низки європейських країн та інших держав дозволив виокремити позитивний досвід представлених держав у втіленні на практиці заходів запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин. На нашу думку, досвід міжнародних партнерів у запобіганні незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних рослин може стати корисним інструментом та механізмом для України у розробці надійної та дієвої стратегії запобігання цьому суспільно небезпечному явищу. Це дозволить створити ефективну систему, спрямовану на протидію незаконному вирощуванню наркотиковмісних рослин, що, у свою чергу, сприятиме забезпеченню безпеки та порядку в суспільстві і державі.

Література

1. У Сінгапурі повісили чоловіка за торгівлю канабісом. URL: https://lb.ua/world/2023/04/26/553141_singapuri_povisili_cholovika.html (дата звернення: 30.11.2023).
2. Погорецький М.А., Черниш Р.Ф. Міжнародно-правовий досвід у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків / *Право і суспільство*. № 6. 2012. С. 192-196.
3. World Drug Report 2023. URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html> (дата звернення: 01.12.2023).
4. Narcotic Drugs: Estimated World Requirements for 2021. URL: https://unis.unvienna.org/pdf/2022/INCB/INCB_2021_Report_R.pdf (дата звернення: 03.12.2023).
5. Sweden country overview: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. Mode of access: <http://www.emcdda.europa.eu/countries/sweden#laws> (дата звернення: 04.12.2023).
6. Mauritius the Dangerous Drugs Act 2000. URL: <http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s18370en/s18370en.pdf> (дата звернення: 06.12.2023).
7. Макаренко В.С. Зарубіжний досвід протидії наркозлочинності (на прикладі Маврикію). *Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994-2019 рр.)*. Харків, 2019. С. 278-281.
8. Малімон В.І. Зарубіжний досвід реалізації державної політики щодо протидії наркома-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

нії. *International scientific conference*. Wloclawek, Republic of Poland. 2021. С. 38-42.

9. Волощук А.М. Міжнародний досвід реалізації політики європейських держав щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. *Право і безпека*. 2011. № 1 (38). С. 20-25.

10. Лужецька Н. А. Зарубіжний досвід реалізації державної політики щодо запобігання та протидії наркоманії. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 1 (69). С. 81-86.

11. Ярмак В. Х. Протидія незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів: досвід зарубіжних країн. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 1. С. 70-74.

11. Женунтій В.І., Бабенко А.М. Незаконне культивування наркотиковмісних рослин: кримінально-правовий та кримінологічний аспекти, запобігання: монографія. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС ім. Е.О.Дідоренка, 2009. 224 с.

12. Бабенко А. М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір: монографія. Одеса: ОДУВС, 2014. 416 с.

13. Бабенко А.М. Запобігання і протидія злочинності в регіонах: питання теорії, законодавства і практики/ *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 4. С. 26-28.

14. Бабенко А. М. Сучасний стан та тенденції наркозлочинності, вбивств та самогубств у містах і сільських районах України: кримінологічний вимір та запобігання/ *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: науковий журнал*. 2018. Спеціальний випуск № 1 (91) «Протидія наркозлочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення». Д.: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 16-26.

15. Батиргарєєва В.С., Бабенко А.М. Аналіз сучасної криміногенної ситуації в Україні як інформаційна модель для розробки стратегії зменшення можливо-

стей вчинення злочинів. *Архів кримінології та судових наук*. № 1. 2020. С. 39-54.

16. Бабенко А.М. Тактико-психологічні, кримінально-процесуальні, адміністративно-правові та оперативно-розшукові заходи профілактики і запобігання кримінальним правопорушенням. *Південноукраїнський правничий часопис* № 1. 2021 С. 14-22.

17. Корнієнко М. В. Організаційно-тактичні засади проведення контрольної поставки наркотичних засобів і психотропних речовин. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2021. № 67. С. 278-283.

18. Конопельський В.Я., Собко Г. М. Конкуренція кримінально-правових норм у разі кваліфікації викрадання вогнепальної зброї та наркотичних засобів як предмета кримінального правопорушення. *Юридичний бюлетень*. 2022. № 27. С. 66-75.

19. Корнієнко М. В., Головін Д. В. Контроль за вчиненням злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: організаційно-правові аспекти : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 188 с.

20. Бабенко А.М., Палій М.В., Чекмарьова І.М. Взаємодія поліції, прокуратури та державної прикордонної служби України у протидії організованим кримінальним правопорушенням, пов'язаним із контрабандою, незаконним обігом зброї та наркотиків, тероризмом і протиправним перетином державного кордону України. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. №1. 2023. С. 436-440.

21. Бабенко А.М. Адміністративно-правові та кримінологічні заходи у роботі поліції із запобігання незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 34 (73) № 3 2023. С. 200-204.

*Калюжний О. М.,
аспірант*

*Одеського державного університету
внутрішніх справ*